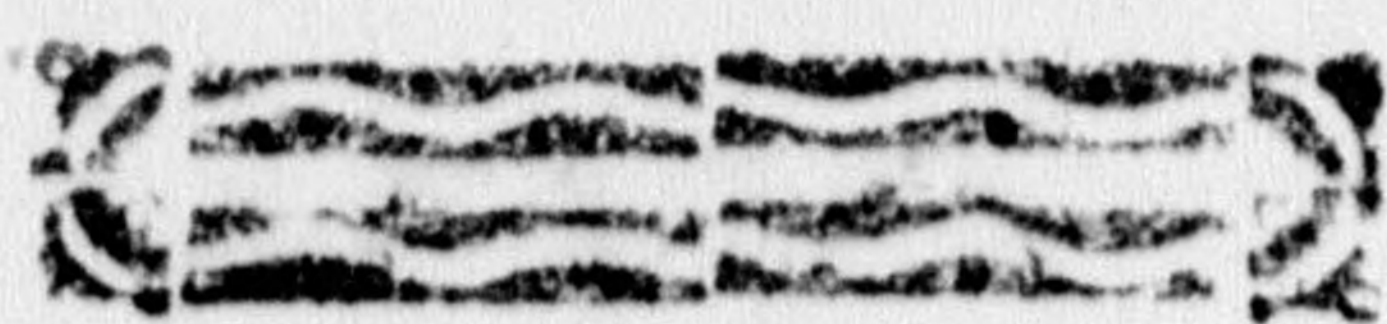

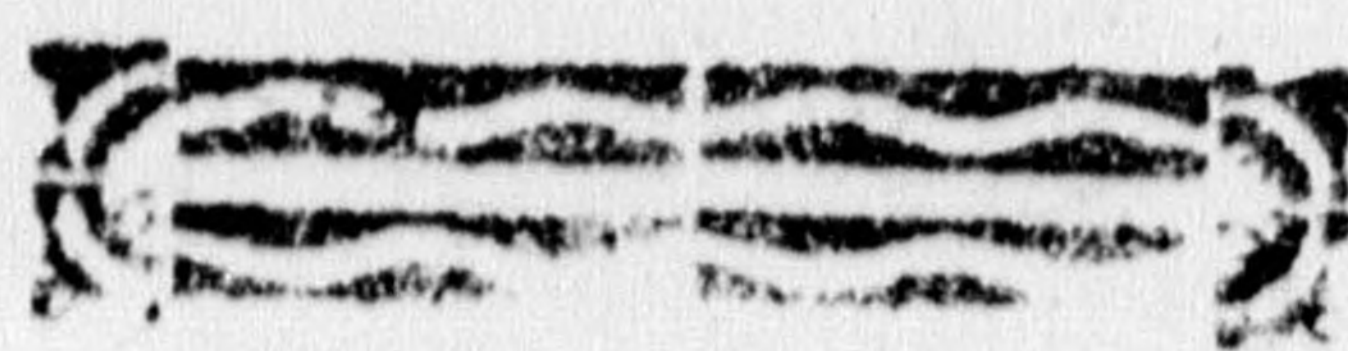
A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szombaton 21. Novemberben 1789.

Kelettebb nagy ujságok, a' mi tsatázó Sergeink
között nintsenek; háromszor, 4-szer pedig egy
dolgot olvasni unalmas; azért a' nevezetesebb tör-
téneteket itten igen rövideden fogom elé adni: —
— „ Orsováról még eddig tsak annyi bizonyost tu-
dunk; hogy G. Vartensleben Okt. 24-dikén az *Al-*
lion-hegyét, a' honnan Orsovában még a' leg-kisebb
mozdulást-is lehet szemlélni, a' maga hadi-testével
meg-szállotta, 2 nagy *Battériát* el-készített, és a-
zokat a' *Márs'* rettenetes hangú musikáival meg-ra-
katta; a' Várba egy *Illyriai* seregbéli Kapitányt
Mersits Urat 2 Levéllel bé-küldötte, mely Levelek

közzül az edgyikben a' Várnak fel-adása kérettetik vala, a' másikban pedig a' *Belgrádi* Basának története vala meg-irva. Már azt tudjuk a' Basa mit felelt ezen Levélre, t. i. hogy ő a' Várat az utolsó tsep vérig nem adja, és parantsolatja-is vagyon a' Portától élete veszedelme alatt, hogy a' várat fel-ne adja. Ezzel *G. Vartensleben* halgatván; minthogy parantsolatja vala, hogy addig edgyet se löjjen, mig *Laudon* meg nem érkezik. Meg-érkezék Okt. 30 dikán *Laudon*; látja, hogy még más készülétek nélkül-is szükölködik ezen ostrom; azért nem fogot a' tüzeléshez egynéhány napokig, hanem keményebb ostromi eszközök után küldte. Nov. 3-dikán délután lövetni kezdi menydörgösen *Orsovát*, és 4-dikben estve szünt-meg ettől. Mig *Laudon* tüzeltetett, addig a' Törökök a' Kafzamántákba föld alatt való rejtekekbe rejtven magokat, halgattak; de mihelyt a' mi tüzünk meg-szünt, ök-is a' leg-keményebb tüzeléshez kezdettének; és egy ágyu olly tüzeket ad vala a' mi Tábori fő hadi szállásunk-felé, hogy tsak alig, hogy az Ujság - Levelekbe *Notabénét* nem okozott; de ezen ágyujokat az *Orsovaiaknak* egy mi Pattantyusunk el-rontván, ennek *B. Laudon* leg-ottan emlékeztető-arany-pénzt igére. — Az *Orsovai* Törököknek olyan Kafzamántáik vannak, hogy mig a' 100 fontos bombik nem fognak itt szárnyálni, addig ezekben bátorságban láttatnak lenni a' Törökök; mert a' földben 4 lábnyira vagynak köfal között benn. Ezen vár igen erőss; a' mind fokok előtt tudva lehet, építtette vala ezt egy Német Generál *Doxát* (ki az utolsó Török háború

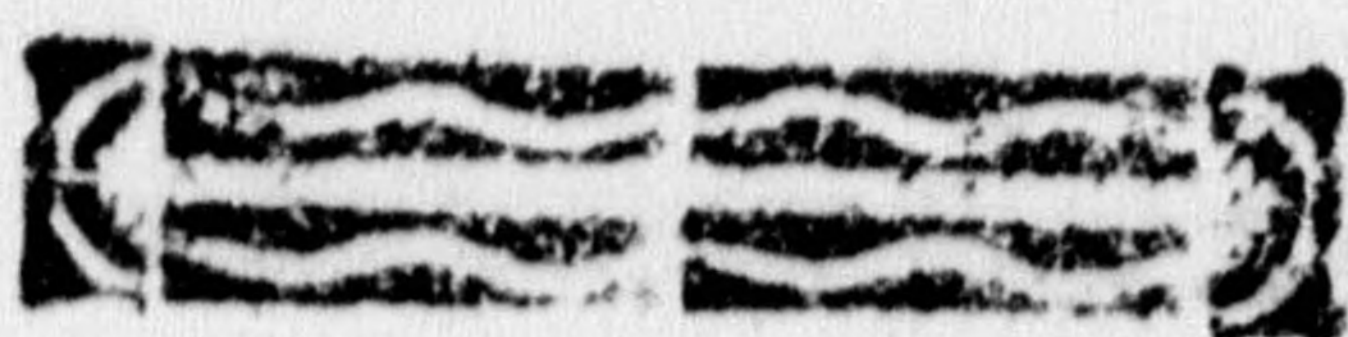

ború alkalmatosságával a' *Niszfában* való *Kapitulatio*-jáért halálra ítéltetett vala) 1733-dik esztendőben. — *Szent Ersébeth* vára az *Allion*-hegyével által-ellenben fekszik *Servia*-felől, és a' természetből nagyon meg-vagyon erősítve. — Nékünk már vagyon a' kezünknel Nov. 7 dikén költ Levél-is az *Allion* hegyéről; de ebben-is csak azt írják, hogy mi már az *Orsovai* házoknak nagyobb részét le-löttük és öszve-égettük; de a' *Törökök* a' *Kaszamántákban* minden sérelem nélkül dohányoznak. Egy *Török* tegnap (szól a' tudósító) ki-kiált Rátzúl a' Várból a' mi népünköz: „ Szomszédok! mennyetek haza, nem kapjátok-meg *Orsovát!* “ Mi pedig hiszszük, hogy *Orsova* a' miénk; noha *Laudon*-is meg-valotta, hogy itt keményebb ellentállásra talált, mind *Belgrádtól* reménylette volna; azért már most némely kemény tüzelő-eszközöket várunk *Belgrádból* — Ugyan az *Allion* hegyéről azt írják ezen Levélben: „ Hogy a' mi Sergeinknek közeledésekkel elhagyták, a' *Törökök* *Csernetzet* *Oláh-országban*, és az ott lévő *Oláhok* magokat a' mi oltalmunk alá adták. Már most a' *Lattermann* és *Alvintzi* gyalogjai közzül egy osztály, nem külömben az *Erdödy* és *Wurmzer* Húszárjai *Gládováig* elé-mozdultak. — Az *Anspakh* és *Vürtemberg* Lovas sergei pedig mennek *Téli-szállásba*. — Az *Erdélyi* különös Levelekből egyebet most nem tudunk, hanem hogy mind *H. Kóburg*, mind *H. Hohenlohé* a' magok Sergeikkel *Oláh-országban* elé-mozdultak a' *B. Laudon* parantsolatjára; egy *Kroka* nevű *Arnota* Kapitány pedig a' *Mauroyéni* Sergétől hozzánk által-

tal-állott 100 katonáival edgyütt. — Az Erdélyi Sergeknek elébb mozdulásokban *Laudonnak* ez a' fortéllya vagyon, hogy ha *Orsova* alá segittő Török Sereg érkeznék az alatt, ezek a' hátok-megi fognának kerülni. — Grádiskából az iratik, hogy ezen egész vár már alkalmasint ki-tisztított, és a' nevezetesebb épületek-is helyre-állítottak. A' Komendáns ott lakik, hól a' Török Kapitány hajdon 7 Feleségeit tartya vala őrizet alatt.

A' Felséges Udvari Tudósításokból-is tsak ezeket irhatjuk: „Okt. 22 dikén elé mozdúla *Obester Dávidovits* a' maga népével *Lofznitzáig*. Midön közelített vólna ezen helységhez, az itt lévő ellenség leg-ottan *Lippnitsa* felé szalada. Ezen szaladás, és éppen az azon órában érkezett Tudósítás, hogy *Lipnitzában* tsak 300 főből áll az ellenség' őrző serege, arra vevé *Dávidovitsot*, hogy seregének egyik részével nyomba követi vala a' szaladó ellenséget, kikre az után egy osztály *Wurmzer* Húszárokkal ottan ottan rá-is ütött. Midön szintén *Lippnitzáig* érkezne, hát annyi az ellenségnek száma, hogy a' maga seregének több részéhez vissza-térni kéntelenítették. Azonban a' *Lofznitzai* ellenség-is meg-érkezék, kik olly nagy erővel és dühöséggel kergetik vala a' mi vissza-tért Húszárainkot, hogy minekelötte ez — a' már 4-szegü hadi-sorban álló több seregekhez vissza-érkezett vólna, egynéhányszor kéntelenítették tsatázni. Az ellenség, mint a' veszett *Oroszlány* olly nagy dühöséggel nyomja vala a' mi maraknyi népünket, és olly közel jött ezekhez, hogy 1 ágyujokat már fülén fogta vala, midön a'

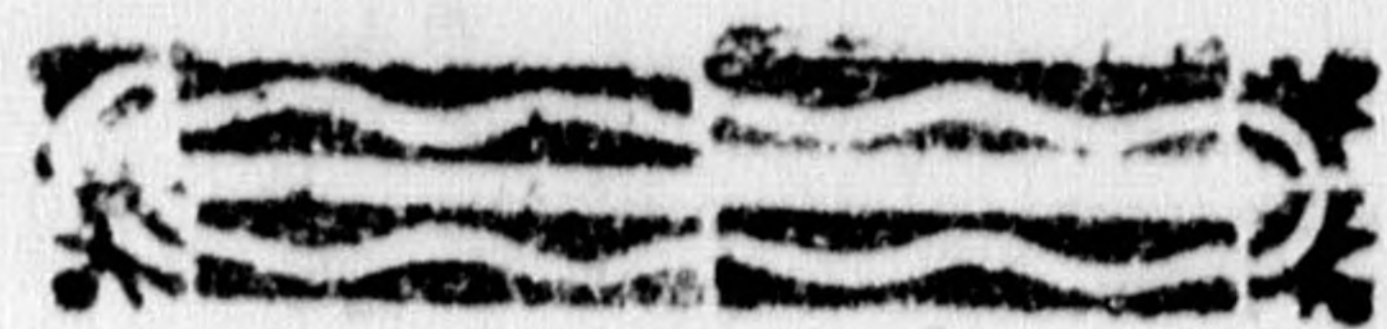

mi Húszáraink meg-keferedvén minden erejeket ösz-
ve-szedék, és olly el-tökélt vitézséggel tsapának
az ellenség közé, hogy nem tsak az ágyut menték-
meg, hanem az ellenség-is hátrálni kezdvén, végre
sebes szaladásra kényszerítették; el hagyák még az
nap *Lippnitzát* és *Lofznitzát*, és a' *Drinán* olly se-
bességgel költözének-által, hogy sokon közüllök a'
vizbe fulladának. — Itt, mind a' két tsatában, el-
estenek a' miéink közzül 2 Húszárok, és 25 tön se-
bet kapának. Az ellenség közzül 102-tő a' tsata
piatzon marada, kik között találatnak 3 Török
Vezérek; és igen sok sebesekeket vittenek-el magok-
kal; 9-en a' mi fogságunkba estenek. — Mi itt pré-
dába nyertünk 400 barmot; ezen 3 helységekben.
Lofznitza, *Lippnitza* és *Lofznitzában* 30 Köből (mé-
rő) Török-búzát, búzát és zabot, és véghetetlen
sok szénát. — Az Obester *Dávidovits'* ezen szeren-
tsés tsatája, és Gen. *Csernelnek* az itt lévő sok vi-
zek közö az ellenség úttyának el-állása által ezen
egész környék meg-tisztított az ellenségtől, és a'
mi népüktől el-foglaltatott. Itt Gen. *Tsernel* és O-
bester *Dávidovits* által Név-szerint meg-ditsértetnek
még tsak a' köz-emberek-is, kik magokat vitézsé-
gekkel ki-mutották; kiknek elé-számlálásokra, mint-
hogy Levelünk igen keskeny, tsak a' Magyarokat
iktatjuk ide. Különösön és név-szerint ditsértetik
Wurmzer Húszár Kapitány Gróf *Kollonits*, ugyan itt
Káplár Balog Josef, köz Húszár *Mólnár János*, és
az ágyuzó sereg Májora *Szúhay* Urak: kik közzül
edgyik sem fog jutalom nélkül maradni. — Feldm.
Lájdinánt *Vallis* Urnak Horváth országból Novemb.

9 és 10-dikén tett Tudósítása-szerint, az ellenség 7-dikben [2 ágyuval *Priéboinak* fordúlt, és a' mi itt lévő Sántzunkra ütött; de minthogy itt a' mi népünk jó Süveg alatt állott, vissza-veretett, és *Xéliávába* vissza térr. — 8 dikban reggel megint megérkezik egy véghetetlen tsorda ellenség, és reggeli 7 órától fogva estvéli 6 óráig meg-nem szünék az ellenségnek tüze, mind az ágyukból gollyóbífsal és Kartáttsal, mind az apróbb fegyverekből a' mi sántzunkra; de az ellenség ekkor is a' maga tzelját el-nem érheté; mert a' mi népünk estve-felé szivet kapván magának, az ellenség Sergének' bal szárnyára ki-rohonnán a' Sántzból, ezeket vissza-térni kén-szerité. — Részünkről el-estett 2 ember és 2 Tábori ló!!! és fő Hadnagy *Mudrovtsits* 19-ed magával, a' *Likai* Seregből, meg-sebesítettett. A' Törökök között 1 el-fogatott; a' több kárát az ellenségnek csak gondoljuk, a' sok hátra-hagyott kések-ből és pистolyokból, de meg-határozni nem tudjuk. — Ezen már nevezett Vezér Urnak egy későbbi, Nov. 11, 12 és 13-dikán tett Tudósítása szerint, a' *Böszniában*, *Isdatsits*, *Zavali*, *Szomiszli*, *Xéliáppa* és *Derigutznál* öszve-gyült Sergeik az ellenségnek, minthogy a' bé-ütést a' mi Sergeinktől ki-nem nyerheték, a' magok Táborjoknak meg-gyujtása után, *Viháts*-felé a' magok váraikba vissza-költöztenek. (**)

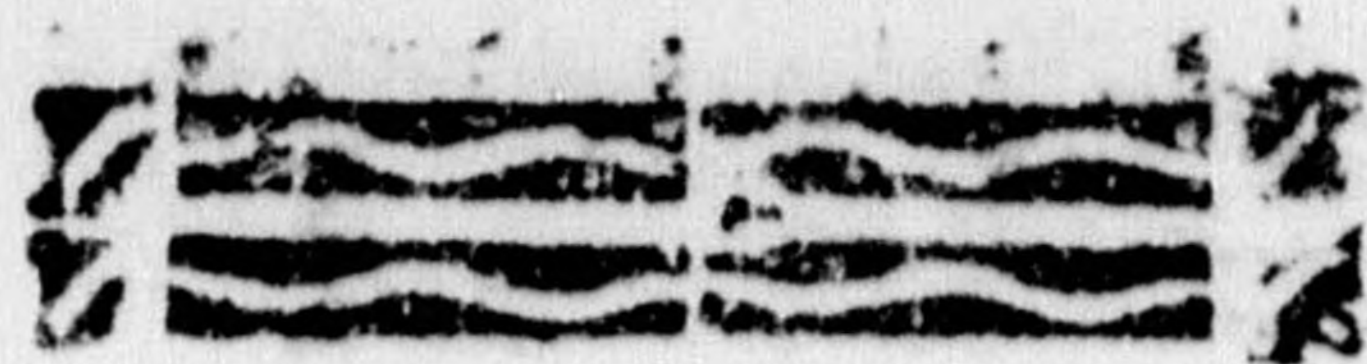
Ezen folyó hónapnak 13-dikán ama fő Tiszteletü Székesfejérvári Püspök Ur, ő Felségének valóságos titkos Tanátsofsa *Selyei Nagy Ignátz* Ur meghalálazék Pesten.

Külső-országgi Tudósítások.

Frantzia-ország, „ Itt tsudálatoson kezdett a' belső háborgás, nem tsak a' fő Városban *Párisban*, hanem a' Tartományokban is tsendefedni, melyből mindenek azt reménylik, hogy ezen már végben ment iztóztató zenebona egy jó rendelésekkel virágzó Hazát szül valahára. Okt. 28-dikán azt végzé a' Nemzeti-gyűlés, hogy a' Klastramos személyeknek a' Szüzelség és a' szegénység mellett vólt kemény esküvések mától fogva egész Frantzia országban, mind a' Férfiui, mind az Afzszonyi nemre nézve örökösön el-töröltettek. Nov. 2-dikán azon régtől fogva fenn függő kérdés is: „ *Vallyon kiket illett a' Papok jószága?* meg-határozott, és keményen el-végeztetett, hogy ezen jószágok ezután a' *Státus'* gondvilelése és hatalma alatt léfznek; de ugy, hogy a' *Státus* a' maga Papjaira és Szegényeire gondot vilel. — *Mirábeau* tsudát tselekedett; ő azt javasolta a' Nemzeti-gyűlésnek, hogy minden 21 el-tendős Frantzia Hazalnak eskettefsék bé, mint hajdon *Athenásban*, és az első esztendőben légyen ki-ki *Novitius*, a' más kettőben töltsön próba esztendőt; mely idő alatt kit kit észre lehet venni, ha jó Hazafiu válhatik-é belőlle. 's ha nem tsapattafsék-el; hogy az egész Nemzet között félre vanó gaz-ember ne-találtafsék — egy-lem vólt az egész Nemzeti gyűlésben, ki ezen tanátsára *Mirábeaunak* rá-ne állott vólna.

Az A. Belginmi Levelek fokot irnak; de mi rövideden ez alkalmatofsággal tsak azt irjuk, hogy itt tsak ugy van a' dolog, a' mint lehet. A' végin van minden botnak a' butykója, ezen zenebonának-is ott léfzen.

Lengyel-ország, semmi úton módon el-nem akar azon tzéljától állani, hogy egy 100-ezerből álló

álló fegyveres Seregét állittson talpra, melynek esztendei költsége 45 milliomra számláltatik, és 33 millió *fundusnál* még több nem találtatott ezeknek tartásokra; azért most tellyes igyekezettel azon dolgoznak, hogy még 12 milliomra tegyenek szert. A' Lengyel jó katona — 100-ezer Lengyel nagy vizet fel-zavarhatna !!

Midőn már a' *Deres* szinte nyeregben vólna, hogy a' Kurir alatt ugordják, egy nagy és igen fontos hírekkel tellyes Udvari Tudósítás érkezik kezünkhöz; mellyet a' következő Kurir fog egészszén magában foglalni; addig pedig a' dolognak velejéről azt írjuk belőlle, hogy *Laudonnak* az *Allion* hegye megszállásával nem tsak a' vala tzélja; hogy *Orsovát* meg-vivja, hanem hogy azon egész környéket zabolán tartsa. Ezen hegyen lévő Táborból elé-mozdúlván, elküld G. *Fábri* egy Hádnagyot *Inertsikot* egy trombitással, hogy *Gládova* várát kérje-fel; a' Törökök előbb azt felelték, hogy addig magokat fel-nem adhatják, mig *Orsova* magát fel-nem adja; mert ezekhez akarják magokat az el-menetelre foglalni: erre megint azt izené nekik *Fábri*, hogy ha a' várát legottan szép-szerint fel-nem adnák, tüzzel és vassal kezdene az ostromhoz. Erre egy könvörgő Levelet küldének a' Törökök *Fábrihoz*, hogy adna nekik 3 napokat gondolkozásra; de *Fábri* ezt-is tellyességgel nem adván, az ellenség ezen várát fel adá olly fel-tétel alatt, hogy szabadon ki-költözhessek. Itt szép prédát és hadi-készületeket nyertünk. — *Gládovának* el-foglalásával a' leg-szebb és még el-nem pusztított 150 Mező-városokból és falukból álló *Krajna* vidékét meg-nyertük; H. *Hohenlohénak* elől küldött serge Oláh-országban *Krájovát* megszállotta, és *Bukorestnek* megszállására ezen Hertzeg 6 Batalion gyalog és 7 osztály lovaságot küldött; ha ez-is meg-lészen szálva, honnan jön *Orsovának* segittség? Jóllehet elsős és terhes az idő, még-is *Laudon*, *Kóburg* és *Hohenlohé* még meg-nem szünnek táborozni.